

Nærings- og fiskeridepartementet

Att:

Postboks 8090 Dep

0032 OSLO

Faglige råd om nye tiltak innen fiskeri i Oslofjorden

Nærings- og fiskeridepartementet ga i 2024 Fiskeridirektoratet følgende oppdrag: «i samarbeid med Miljødirektoratet levere faglige råd om nye tiltak innen fiskeri i Oslofjorden, for å bygge opp fiskebestandene og et velfungerende økosystem. Rådene skal inkludere vurderinger av både yrkesfiske og fritidsfiske. Rådene skal bygge på tilgjengelig kunnskap, men direktoratene vurderer behovet for innhenting av eventuell ny kunnskap.»

Fiskeridirektoratet skal fremme lønnsom og verdiskapende næringsaktivitet gjennom bærekraftig og brukerrettet forvaltning av marine ressurser og marint miljø. Våre forvaltningsråd bygger på kunnskap vi har både fra forskning og forvaltningserfaringer og de er basert på beste faglige skjønn. Når vi fremmer lønnsomhet og verdiskapning så ser vi fremover i tid, det er langsiktige resultater som skal oppnås. Det betinger at ressursene er i god forfatning og det avhenger igjen av tilstanden i økosystemene. Spesielt i områder der fiskeriene foregår på mange arter, med mange forskjellige redskaper og med et stort innslag av fritidsfiske så havner vi i situasjoner der samfunnsoppdraget vårt gir målkonflikter. Dette blir spesielt tydelig der det er noen få arter som er i bedre forfatning enn andre, mens selve økosystemet er i en dårlig tilstand.

Rådene vi nå legger frem for Oslofjorden er utviklet i en situasjon med slike målkonflikter. Fiskeridirektoratet gir råd om tre ulike alternativer for reguleringstiltak, der to av disse innebærer å gi miljø- og bærekraftsdimensjonen utvidet tyngde i forhold til avveiningene som ligger bak gjeldende reguleringer.

Fiskeri (både yrkesfiske og rekreasjonsfiske) er én av mange påvirkningsfaktorer i Oslofjorden, og vi bemerker at tiltak for fiskeri ikke kan forventes å gi større effekter hvis ikke effektive tiltak som reduserer de andre påvirkningene også blir iverksatt. Utslipp av næringssalter, for eksempel nitrogen i indre del av fjorden er et eksempel.

Økosystemet i Oslofjorden er i ubalanse, og den menneskelige aktiviteten er stor. Utslipp av næringssalter og klimaendringer er de viktigste påvirkningene sammen med fritids- og yrkesfiske. I ytre Oslofjord er fiske den mest fremtredende påvirkningen ifølge Havforskningsinstituttet (HI) sin nye rapport [Pilotprosjekt for vurdering av samlet påvirkning i Oslofjorden – ytre del](#). Fiskeridirektoratet ser at situasjonen i Oslofjorden er annerledes enn i andre fjordsystemer i Norge, og vi mener derfor at tiltak nå bør vurderes. Samtidig erkjenner vi kunnskapsmangler og at det er ressurser i fjorden som trolig kan beskattes bærekraftig sett ut ifra tilstanden til enkeltbestander. Vi ønsker derfor å avgrense tidsrommet tiltak foreslås å gjelde i til 10 år.

Fiskeridirektoratet har laget en egen kartløsning for Oslofjorden, [Oslofjorden \(fiskeridir.no\)](#). Her har vi samlet data som er relevante for denne utredningen og laget tilpassede visninger.

Fiskeridirektoratet har tatt utgangspunkt i reglene fra 2019 som gjelder innenfor grunnlinjen på strekningen Svenskegrensen til og med Telemark. Disse reglene og effektene omtales som [alternativ 1](#) før vi gjennomgår et [alternativ 2](#) med ytterligere innstramminger som hovedsakelig berører yrkesfiske. Til slutt omtaler vi et [alternativ 3](#) som i tillegg til innstramminger som ligger i alternativ 2 inneholder opprettelse av tre større områder hvor alt fiske stanses (nullfiskeområder). Til hvert av alternativene følger en beskrivelse av konsekvenser for fiskeriinteressene og mulige effekter i økosystemet.

Alternativ 1, reglene fra 2019 omfatter både yrkes og fritidsfiske. Nye hummerfredningsområder har også blitt vedtatt og det er fortsatt prosesser for å få på plass flere. Følgende tiltak ble innført 15. juni 2019:

- Forbud mot alt fiske i gytefelt for torsk, herunder Indre Oslofjord gytefelt, i perioden 1. januar – 30. april.
- Forbud mot å fiske med bunnsatte garn innenfor grunnlinjen fra og med Telemark til grensen mot Sverige.
- Forbud mot å fiske torsk innenfor grunnlinjen fra og med Telemark til grensen mot Sverige. Det er likevel adgang til å beholde torsk som tas som uunngåelig bifangst ved fiske etter andre arter, og som ikke er levedyktig.

Det var i 2019 vurdert et behov for å kunne gi dispensasjoner for en mindre gruppe fartøy som i 2019 hadde kaisalg og garnfiske innenfor grunnlinjen som primær driftsform.

Effektene ble evaluert i 2022 og konklusjonen var at Fiskeridirektoratet ikke anbefalte ytterligere innstramminger. HI så ingen tegn til at bestandssituasjonen var endret for torsk i indre Skagerrak samt ytre- og indre Oslofjord. HI utelukket ikke at tiltakene kan ha bidratt positivt, men pekte på at 2-3 år er knapp tid til å forvente observerbare effekter.

Alternativ 2 styrker tiltakene fra 2019 ved å øke artsselektiviteten i yrkesfisket og forby fritidsfiske med alle andre redskaper enn teine og stang/håndsnøre. Gitt kunnskap vi har

fra selektivitetsforsøk i reke- og krepsetrål så vet vi at disse tiltakene vil lede til mindre bifangst av fisk. I alternativ 2 innføres det begrensninger på bruk av ikke-selektive redskap. Formålet er å ytterligere redusere uttaket av torsk og annen bunnfisk i Oslofjorden. Følgende tiltak rettet mot yrkesfiske i Oslofjorden (fra Telemark til svenskegrensen innenfor grunnlinjen) inngår:

- Fiske etter reker med rekestrål eller kreps med krepsetrål skal ikke være tillatt med mindre det benyttes selektive innretninger slik at bifangst av andre arter enn reker reduseres til et minimum. Dette innebærer at det skal være påbudt å bruke sorteringsrist. Bruk av oppsamlingspose og krepseåpning tillates ikke. Gjeldende dispensasjonsadganger fra påbudet om bruk av sorteringsrist for fartøy med kaisalg tillatelse oppheves.
- Fiske etter pelagiske arter (brisling, sild mv.) med not skal være tillatt.
- Fiske etter krabber og andre bunndyr enn fisk med teiner skal være tillatt. Antall teiner bør reguleres strengere enn i dag for å begrense en mulig ekspansjon i dette fisket.
- All redskap egnet til å fiske bunnfisk forbys. Dette innebærer fortsatt forbud mot å fiske med bunnsatte garn. I tillegg forbys fiske med line, snurrevad, ruser og annen redskap egnet til å fiske bunnfisk.
- Gjeldende dispensasjonsadganger fra forbudet mot å bruke bunnsatte garn videreføres.
- Dispensasjonen til å fiske i gytefelt for torsk videreføres.

Følgende tiltak rettet mot fritidsfiske/turistfiske i Oslofjorden (fra Telemark til svenskegrensen innenfor grunnlinjen) inngår:

- Kun tillate fiske med håndholdte redskaper for fritidsfiskere i Oslofjorden. Vurdere begrensninger i antall håndholdte redskaper og antall teiner.
- Fiske etter krabber og andre bunndyr enn fisk med teiner skal i hovedsak være tillatt.
- Vurdere forbud mot fiske med reketeiner for fritidsfiskere.

Konsekvensene av forslagene i alternativ 2 vil først og fremst være merkbare for fartøy som fisker bunnfisk eller har bifangst av bunnfisk som bifangst. Tilnærmingen med å forby oppsamlingspose og krepseåpning kombinert med øvrige tiltak vil utgjøre en merkbar endring for en fartøygruppe som i utgangspunktet har en varierende grad av lønnsomhet.

Vi er trygge på at tiltakene skissert i alternativ 2 vil gi noen positive økosystemeffekter. Fangstene som tas i yrkesfiske vil få en høyere andel reke og kreps og mindre andel fisk, og det kan tallfestes med rimelig grad av sikkerhet. En reduksjon i antall teiner vil redusere spøkelsesfiske i Oslofjorden. Vi er ikke like sikre på om tiltakene innen

fritidsfiske vil ha særlig effekter fordi reguleringene allerede strenge, og stang og snøre, som fortsatt tillates, er de vanligste redskapene i bruk både ved fiske fra land og fra båt.

I alternativ 3 foreslås innføring av tre større nullfiskeområder hvor alt fiske stanses. Område 1 i indre del av fjorden innenfor en linje mellom Horten og Moss, område 2 i Færder nasjonalpark og område 3 i Ytre Hvaler nasjonalpark. Alternativ 3 innebærer også stans i yrkesfiske med bunnsatte garn i de tre områdene som foreslås. I tillegg foreslås fiske etter sild og brisling stanset i hele fjorden innenfor en linje som følger de sørlige grensene til nasjonalparkene. Brislingen i Oslofjorden er vist å være genetisk forskjellig fra bestandene i Kattegat og Skagerrak. Dette tyder på lav utveksling av individer, tilpasninger til det lokale miljøet den lever i, men også et behov for egen kvote for fjordbestanden. Med formål å bygge opp igjen økosystemet og få et bedre balansert næringsnett, med større tilstedeværelse av stor fisk, vurderes også stans av brislingfiske som et relevant grep.

Konsekvensene vil være store både for yrkes- og fritidsfiske. For yrkesfiske består konsekvensene i bortfall av fangst. For fiskemottakene vil dette medføre redusert aktivitet og det vil være mindre artsvariasjon i landingene. Reke er den fremtredende hovedfangsten i tillegg til sild og brisling for et fåtall fartøy hvorav et enkelt står for det meste av fangsten. Av de som driver på heltid er det også en båt som driver med garn. Det foreslås å se nærmere på om konsekvensene av å stanse fisket i de tre områdene kan minimeres og fordeles så jevnt som mulig på alle som tråler i området i dag gjennom å reservere de åpne områdene for de mindre rekefartøyerne for eksempel under 11 meter.

Alternativ 3 kan lede til at tyngre trålredskap ikke lengre brukes innover i Oslofjorden, noe som bedrer tilstanden for bunnøkosystemet. Vi er ikke i tvil om at alternativ 3 vil ha positive effekter på økosystemet og spesielt forventer vi positive effekter for de artene som er stede innefor områdene som beskyttes. Videre mener vi det er godt dokumentert at størrelsen på områdene med har betydning for hvilken effekt tiltaket får. Ved å sammenligne med erfaringer fra Sverige, er vi usikre på effekten man kan forvente på torsk. I Oslofjorden gjør klimaendringene seg gjeldende på en sånn måte at torsk alene ikke er en god parameter på tilstanden i økosystemet i Oslofjorden i årene fremover.

Med hilsen

Frank Bakke-Jensen
Fiskeridirektør

Jon-Erik Henriksen
divisjonsdirektør

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Nærings- og fiskeridepartementet Postboks 8090 Dep 0032 OSLO

Kopi til:

Arealseksjonen

Kartseksjonen

Klima- Og Miljødepartementet

Miljødirektoratet

Postboks 8013 DEP

Postboks 5672

Torgarden

0030

7485

Oslo

TRONDHEIM

Miljøseksjonen

Seksjon fiskeriregulering

Sjøtjenesten

Vedlegg

Notat faglige råd om nye tiltak sendt NFD 240624

